

GBL project: “Route naar een duurzame teelt”

Plantion- Ede 22 januari 2026 Bijeenkomst “Route naar een duurzame teelt”

Presentatie: Plantweerbaarheid in de teelt Mirka Macel

Plantweerbaarheid is de basis voor een gezonde teelt en kan worden onderverdeeld in drie groepen: natuurlijke, fysieke en indirecte afweer. Door hier in de praktijk bewust op te sturen, kunnen plagen en ziekten beter onder controle worden gehouden met minder chemische ingrepen.

De **natuurlijke afweer** van planten bestaat uit interne processen waarbij de plant zelf afweerstoffen aanmaakt of schadelijke stoffen afbreekt (detoxificatie). Deze afweer wordt sterker bij een goede voedingstoestand, een actief bodemleven en minimale stress voor het gewas. Een evenwichtige bemesting en aandacht voor bodemkwaliteit zijn hierbij essentieel.

Fysieke afweer is zichtbaar aan het gewas, zoals stekels, dikke bladeren en trachomen (haartjes). Gewassen met een sterke fysieke afweer zijn minder aantrekkelijk voor zuigende en vretende insecten. Door rassenkeuze en rustige groei (niet overbemesten met stikstof) kan deze vorm van afweer worden versterkt.

Bij **indirecte afweer** maakt de plant gebruik van natuurlijke vijanden. Planten trekken via geurstoffen nuttige insecten aan, zoals roofmijten, rooftrips en zweefvliegen, die plagen helpen onderdrukken. Het is belangrijk dat deze nuttige insecten ook daadwerkelijk in en rond het perceel aanwezig kunnen blijven.

Telers kunnen dit stimuleren door een **open biologische teelt** toe te passen. Denk aan het inzetten van waak- en bankerplanten om plagen vroeg te signaleren en natuurlijke vijanden te onderhouden, strokenteelt voor meer biodiversiteit, en het aanleggen van overwinteringsplekken zoals heggen en bloemrijke randen. Ook weinig bodembewerking helpt om het bodemleven en de natuurlijke vijanden te behouden.

Door deze maatregelen te combineren ontstaat een weerbaar teeltsysteem waarin nuttige insecten worden ondersteund en plagen zich minder snel kunnen ontwikkelen.

Presentatie: Praktische kant van het bodemleven Gino Smeulders & Marieke Siemons.

GBL project: “Route naar een duurzame teelt”

De basis voor een gezonde teelt begint in het veld. Door de bodem actief te bekijken en te beoordelen krijgt een teler snel inzicht in de toestand van het bodemleven. Dit kan praktisch worden gedaan door het graven van een profielkuil, het beoordelen zien van worteldiepte, structuur en geur van de bodem, en het nemen van bodemmonsters.

Met een microbiometer kan vervolgens een korte en snelle analyse worden uitgevoerd, waarmee binnen ongeveer één uur de eerste resultaten beschikbaar zijn. Deze analyse geeft inzicht in de microbiële biomassa, de schimmel-bacterieverhouding, pH, EC en het zuurstofgehalte in de bodem. Dit maakt het mogelijk om direct te beoordelen of het bodemleven actief en in balans is.

Een goed functionerend bodemleven zorgt ervoor dat nutriënten beschikbaar komen voor de plant. Micro-organismen en bodemfauna breken organische stof af en zetten mineralen om in vormen die door de plant kunnen worden opgenomen. Hierdoor wordt de natuurlijke nutriëntenkringloop gestimuleerd: van oplosbare nutriënten naar organische stof, via symbiose met plantenwortels, tot vastlegging in het klei-humuscomplex.

Wanneer het bodemleven onvoldoende functioneert, ontstaan er duidelijke problemen in de teelt. Dit uit zich onder andere in een slechte wortelstructuur, een hogere ziektedruk en een verminderde groei en vitaliteit van het gewas.

Traditionele bodemanalyse richt zich vooral op pH en EC en leidt vaak tot de conclusie: *er is een tekort aan nutriënten, dus bijmesten*. Bodeminzicht gaat een stap verder en stelt de vraag: hoe maken we de aanwezige nutriënten beschikbaar voor de plant?

Het verbeteren van de bodemkwaliteit begint daarom bij het optimaliseren van het bodemmilieu: een goede structuur, voldoende humus, water en lucht. Daarnaast is het stimuleren van het bodemleven cruciaal, zodat plantvoeding via symbiose vrijkomt uit de bestaande voorraad in de bodem.

Conclusie: een gemeten tekort aan nutriënten betekent niet altijd dat bijmesten nodig is. In veel bodems is een grote voorraad nutriënten aanwezig — soms voldoende voor honderden jaren — maar deze moeten actief worden vrijgemaakt door micro-organismen. Investeren in bodemleven is daarom investeren in langdurige vruchtbaarheid en weerbare teelten.

GBL-project: "Route naar een duurzame teelt" SABE 24587000017

Verlag workshop Robin Donkers + Lara Velman (bloementuin Zwolle)

Robin Donkers is een startende ondernemer die zijn eigen marketingbureau heeft opgericht. Aan de hand van een PowerPointpresentatie geeft hij een duidelijk beeld van hoe je als biologische kweker jouw producten onder de aandacht kan brengen bij het publiek.

Sociale media is een middel geen doel was een van zijn stellingen. Regelmatig een post plaatsen is belangrijk om onder de aandacht te blijven van je publiek. Er was veel interactie met de aanwezige telers. Een aantal kwekers vinden het nog steeds moeilijk om een tekst te plaatsen en weten niet goed hoe welke boodschap ze moeten overbrengen.

De boodschap van Robin en later aangevuld door Lara was helder. Het is belangrijk om regelmatig iets te posten. Laat van je horen. Vertel wat er in jouw bedrijf speelt en waar je mee bezig bent.

Robin had als voorbeeld een mooie content agenda gemaakt waarin je als voorbeeld een aantal boodschappen kan melden aan het publiek.

Slot boodschap: ben niet te bang. Liever regelmatig als perfect.

Verlag workshop Bioacademie (Geertje Schlaman & Berdi Doornebos) + Hans Smeets

Onderstaande onderwerpen zijn behandeld:

- Bioacademy en Online Leermodule
- Feite en fabels Biologisch
- Voorbeeld omschakeling sierteelt en regelgeving
- Voorbeeld omschakeling boomteelt
- Biocoach Info en meer
- Vragen en contact.

Praktijkvoorbeelden Berdi Doornebos

- Scheiding gewasbeschermingsmiddelen/biologisch
- Uitgangsmateriaal.

GBL-project: "Route naar een duurzame teelt" SABE 2458700017

- Bemesting + potgrond
- Water.
- Gewasbescherming
- Reiniging kas/ Containerveld
- Aan en verkopen
- Risicobeheerplan

Hans Smeets, Smeets Agro Consultancy

- Afzet van Biologische Sierteelt nu vooral naar de overheid
- Controle in de keten mag verbeterd worden. Overheden controleren onvoldoende
- Beschikbaarheid van groene middelen is nog beperkt
- In Noord-Europa hebben we te maken met een wisselend klimaat wat de teelt lastig maakt
- Denk aan extreme hitte, regenval, extreme wind etc.
- Biologische kwekers hebben dus vooral kennis nodig en moeten investeren in een gezonde en weerbare bodem.
- Kennis van teelt strategieën is hard nodig
- In het nieuwe project worden een paar pilots opgezet waarbij nieuwe Biostimulanten ingezet worden